

Sygn. akt VI Pz 1/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Góraska (spr.)

Sędziowie: SO Aleksandra Mitros

SO Renata Bukowiecka - Kleczaj

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2013 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o odszkodowanie i wynagrodzenie

na skutek zażalenia powoda H. K. na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin Centrum z dnia 24 sierpnia 2012 roku, sygn. akt IX P 165/12

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. VI Pz 1/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2012 roku, sygn. akt IX P 165/12, Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, oddalił wnioski powoda H. K. o wyłączenie Sędziego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie J. S., stwierdzając, iż w odniesieniu do w/w Sędziego nie zachodziły przesłanki wyłączenia opisane w przepisie art. 48 k.p.c. Sąd I instancji dodał, iż „Brak jest również okoliczności prowadzących do stwierdzenia błędnego rozstrzygnięcia uprzedniej analogicznej sprawy, na którą powoływał się pełnomocnik powoda, formułując wniosek o wyłączenie sędziego”.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył powód, domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie wniosku o wyłączenie SSR (...), zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania poprzez przyjęcie, że nie istnieją okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać zasadniczą wątpliwość co do bezstronności sędziego w sprawie. W uzasadnieniu przedmiotowego zażalenia skarżący podniósł, iż w analogicznej, toczącej się przed tutejszym Sądem sprawie o sygn. akt IX P 1625/09, w której orzekał inny sędzia, dał on wiarę świadkom H. M., R. K., D. K., podczas gdy w sprawie o sygn. akt IX P 1386/09 te same zeznania zostały przez SSR (...) ocenione, jako tylko częściowo spójne (wewnętrzne i między sobą). To zdaniem skarżącego przemawia za uznaniem, iż wystąpiły przesłanki opisane w przepisie art. 49 k.p.c.

Sąd zważył, co następuje:

Zażalenie H. K., stanowiące przedmiot niniejszego rozpoznania, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd I instancji rozpoznał wniosek powoda o wyłączenie SSR (...). Skuteczne podważenie w/w rozstrzygnięcia wymagałoby od strony wskazania, iż – wbrew ocenie powziętej przez Sąd Rejonowy – w sprawie niniejszej wystąpiła jedna z przesłanek wyłączenia sędziego. W tym więc miejscu istnieje potrzeba przywołania odnośnych regulacji prawnych, tj. art. 48 – 49 k.p.c.

I tak, pierwszy z tych przepisów stanowi o wyłączeniu z mocy ustawy sędziego, którego powiązanie ze sprawą ma przedmiotowy bądź podmiotowy charakter. Przepis ten dotyczy sytuacji, gdy sędzia jest stroną lub pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może oddziaływać na jego prawa lub obowiązki, sprawa dotyczy małżonka, krewnych lub powinowatych sędziego w stopniu określonym w tym przepisie albo osoby związanej przysposobieniem, opieką lub kuratelą, w sprawach gdzie sędzia ten był lub jest jeszcze pełnomocnikiem albo radcą prawnym jednej ze stron albo też brał udział w wydaniu orzeczenia w danej sprawie w niższej instancji.

Natomiast z treści przepisu art. 49 k.p.c. wynika, że sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli między nim a jedną ze stron lub jej przedstawicielem zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego. Nie ulega wątpliwości, że przez stronę należy rozumieć także ubezpieczonego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Natomiast przedstawiciel strony w rozumieniu omawianego przepisu, to zarówno przedstawiciel ustawowy, jak i pełnomocnik (w tym pełnomocnik procesowy).

Dokonując wykładni przytoczonego przepisu zauważyć należy, że stosunek osobisty, o jakim mowa w art. 49 k.p.c., z natury rzeczy jest stosunkiem emocjonalnym, w orzecznictwie przyjmuje się jednak, że może mieć on także charakter gospodarczy bądź służbowy. Trzeba jednak zaznaczyć, że dotychczasowe orzecznictwo każe rozumieć powyższy przepis restryktywnie, a więc tak, iż nie wszystkie stosunki osobiste ze stroną lub jej przedstawicielem (lub też zależności służbowe) mogą uzasadniać wyłączenie sędziego od rozpatrywania sprawy, lecz tylko takie, które w oparciu o obiektywne okoliczności mogą wywołać wątpliwości, co do jego bezstronności.

Wskazać przy tym należy, iż przy ocenie, czy w danej sprawie wystąpił stosunek osobisty, o którym mowa powyżej, decyduje rodzaj emocjonalnego zaangażowania sędziego w odniesieniu do strony postępowania sądowego. Mogą to być przyjaźń, więź rodzinna, powiązania majątkowe i gospodarcze, jak również ujawniona niechęć lub sympatię do strony albo faworyzowanie jednej ze stron kosztem drugiej (porównaj np. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 sierpnia 1996 roku, sygn. I PO 8/96, OSNAPiUS 1997/4 poz. 59 oraz postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 stycznia 1997 roku, sygn. III AO 3/96, OSNP 1997/16 poz. 305 wraz z uzasadnieniami).

Ramy postępowania dowodowego w sprawie o wyłączenie sędziego wyznacza przepis art. 52 § 2 zd.1 in fine k.p.c., stanowiący, że postanowienie wydaje sąd w składzie trzech sędziów zawodowych po złożeniu wyjaśnienia przez sędziego, którego wniosek dotyczy. Wynika z tego przepisu jasno, że obligatoryjne jest odebranie od sędziego (którego dotyczy wniosek o wyłączenie) wyjaśnień w sprawie przesłanek wyłączenia. Przepis powyższy nie wyklucza jednak podjęcia przez Sąd innych środków zmierzających do ustalenia wystąpienia przesłanek wyłączenia.

W sprawie niniejszej, zgodnie z kodeksowym wymogiem, Sąd I instancji odebrał od SSR (...) oświadczenie, z którego wynika, iż – jej zdaniem – w sprawie niniejszej nie istnieje żadna okoliczność, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jej bezstronności w sprawie (vide: k. 97). Oceniając treść powyższego oświadczenia stwierdzić należy, iż Sąd II instancji nie znalazł podstaw do kwestionowania jego prawdziwości.

Komentując treść przedmiotowego zażalenia zauważyć należy, iż skarżący nie wskazał konkretnie, która z przesłanek ujętych w przepisach art. 48 – 49 k.p.c., wystąpiła – jego zdaniem – w sprawie niniejszej

Podkreślić w tym miejscu należy, że subiektywne przeświadczenie strony, co do tego, że sędzia prowadzi proces wadliwie, zwłaszcza nieobiektywnie, nie jest przesłanką do żądania wyłączenia sędziego. Strona może zwalczać wadliwe orzeczenia wydawane przez sąd przy pomocy środków odwoławczych. Nie może natomiast, poprzez składanie nieuzasadnionego wniosku o wyłączenie sędziego, wpływać na skład sądu rozpoznającego sprawę (por. orzeczenie

Sądu Najwyższego z 24 marca 1966 roku, II PZ 15/66, LEX 5954). Także sam sposób prowadzenia postępowania w sprawie – choćby strona uważała go za niewłaściwy i wadliwy, a nawet fakt, iż sędzia prezentowałby pogląd prawny niekorzystny dla strony, wniosku o wyłączenie sędziego nie uzasadniają (tak m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego w sprawie I PZ 41/70 z 21 sierpnia 1970 roku, LEX 6779, postanowienie Sądu Najwyższego w sprawie II PZ 15/66 z 24 marca 1966 roku, LEX 5954, postanowienie Sądu Najwyższego w sprawie II CZ 8/76 z 20 lutego 1976 roku, LEX 7802, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w sprawie I ACz 309/95 z 26 października 1995 roku, OSA 1997/9/49).

Według skarżącego przesłanką uzasadniającą wyłączenie sędziego jest rozbieżność w ocenie materiału dowodowego w sprawach o sygn. akt IX P 1625/09 i IX P 1386/06. W tej ostatniej sprawie orzekać miała SSR (...). Zdaniem skarżącego w pierwszej ze spraw dokonano innej oceny wskazanych zeznań świadków niż w postępowaniu prowadzonym przez SSR (...). Wnioskować należy, iż ocena dokona w drugiej ze spraw jest dla skarżącego krzywdząca i nieprawidłowa.

Analizując powyższy zarzut, dodać należy, iż – jak wskazano powyżej – niezadowolenie z kierunków prowadzonego postępowania, wreszcie z ocen dokonywanych przez sędziego w zakresie zgromadzonego materiału dowodowego, nie stanowi przesłanki jego wyłączenia. Sędzia ma prawo do odrębnej, wywiedzionej z realiów konkretnej sprawy, oceny zgromadzonego materiału dowodowego, niezależnie od tego, iż inni sędziowie w podobnych sprawach dokonywali ocen odmiennych. Stanowi to istotę sędziowskiej niezależności. Wszelkie zastrzeżenia w tym zakresie mogą być traktowane jako zarzut naruszenia zasady nieskrepowanej oceny zgromadzonego materiału dowodowego (art. 233 § 1 k.p.c.), nie zaś przesłanka wyłączenia w trybie przepisu art. 48 – 49 k.p.c. Krytyczna ocena sędziego w jednej sprawie nie może też stanowić podstawy wyłączenia sędziego w innej sprawie, w której sędzia miałaby powtórzyć krzywdzącą i nieprawidłową ocenę. Wszelkie bowiem zastrzeżenia co do sposobu prowadzenia postępowania, w tym do orzekania, mogą znaleźć wyraz w środku odwoławczym od danego rozstrzygnięcia, dotyczą wszak krytycznej oceny tego rozstrzygnięcia jako takiego. W środku odwoławczym strona może przywołać argumentację wskazującą na stronniczość, a co za tym idzie nierzetelność sędziego. Wyjaśnić jednak należy, iż ustawodawca konstruując instytucję wyłączenia sędziego nie powiązał jej z potocznie rozumianą bezstronnością, wskazując konkretne przesłanki takiego wyłączenia.

Na marginesie dodać należy, że odmienna od spodziewanej ocena materiału dowodowego, w żaden sposób nie wskazuje na stronniczość sędziego, zwłaszcza wówczas, gdy strona w żaden sposób nie dookreśla, w czym przejawiało się przekroczenie przez Sąd zasady bezstronności.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należało, iż nie zaistniały przesłanki wyłączenia sędziego określone w art. 48 i 49 k.p.c., toteż – uznając zaskarżone postanowienie za prawidłowe – należało orzec, jak w formule sentencji.